

קידוש לבנה! על מה ולמה?

הסבר על מבצע שמשנה פני תבל

מהי משמעות המצווה?

הלוח העברי מיוסד בעיקרו על תנועת הלבנה. ראש החודש נקבע ביום מולד הירח או בסמוך לו. את הופעת הלבנה מצינים בברכה מיוחדת הנקראת "קידוש לבנה", דבר שמזכיר את "קידוש החודש" שמציין את תחילת החודש.

מעמדי "קידוש לבנה" - נערכים בחלק מקהילות ישראל לאחר 3 ימים (מלאים) ממולד הלבנה. בקהילות חב"ד ועדות המזרח נהוג לאחר 7 ימים ולאחר דווקא מלאים. ניתן לקדש את הלבנה עד י"ד או ט"ו בחודש, שהוא הזמן בו הלבנה מתחילה להתמעט ואורח נחלש. מתחילים לברך את הלבנה כאשר היא נראית בבירור וריחתה ניכרת על פני הקרקע. משתדלים לעשות זאת במוצאי שבת כי אז לבושים בבגדים המהודרים של השבת (הנחשבת ליום גאולה) ואז גם שרויים בשמחה - עניין הנוגע וחשוב לקידוש לבנה.

חכמינו זכרונם לברכה ראו בחידושו של הירח סמל לגורלו של עם ישראל, שלמרות שעברו עליו במשך הדורות סבל ויסורים וכאילו נדמה כי חס וחלילה הוא מתמעט והולך, הנה שוב כאילו הכל נולד מחדש; העם מחדש את כוחותיו, מתעצם ומופיע בצביונו המיוחד. רעיון זה מוצא את ביטוי בברכת הלבנה: "ולבנה אמר שתתחדש תפארת לעמוסי בטן (עם) ישראל הנשואים כביכול בחיק השם) שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליצורם על כבוד מלכותו".

מה פתאום

הכריז הרבי 7 פעמים:

"ה' הוא האלוקים"

אחרי החגים?

אין שום תקדים לכך!

זה קרה בפרשת "נוח" התשנ"ב. לאחר סיום תקופת החגים עם התפילות המיוחדות לאמירת 'סליחות' ועשרת ימי תשובה - סיים הרבי שליט"א את דבריו בדרמטיות בהכרזת "הויה הוא האלוקים" 7 פעמים, כנהוג בתפילת נעילה - דבר שלא נהוג כלל אצל כל אדמו"רי חב"ד!

ההסבר לכך יובן על פי הקבלה: השמש מסמלת את שם "הויה", שהוא הגילוי האלוקי הבלתי מוגבל, ואילו הלבנה מסמלת את שם אלוקים, שהיא מידת הדין, הצמצום וההסתר. וכשם שהלבנה מתחדשת בכל חודש אחרי שנתמעטה בסוף החודש הקודם, כך עתידים ישראל להתחדש בגאולה השלמה. החיבור בין השמש ללבנה, אשר יתרחש בזמן הגאולה, מסמל את העובדה שבגאולה יאיר שם הויה בתוך שם אלוקים - הגילוי האלוקי הבלתי מוגבל יאיר בתוך עולמו המוגבל.

הכרזה דרמטית זו של הרבי: "הויה הוא האלוקים" בשיחתו בקשר לזהירות בקידוש לבנה מראה לנו עד כמה נוגע וחשוב עניין זה של קידוש-לבנה בעבודתנו לזיכרון הגאולה.

לזכות: ראובן שי' בן אסתר
ול"ע: מנוחה חנה ז"ל בת חיה רחל שתחי'
ושתהיה הגאולה בעיני בשר ומלכנו
הרבי שליט"א בראשנו! עד מתי?

שמחה וריקודים!?

עם ישראל נמשל ללבנה. כשם שהלבנה הולכת ומתמעטת בסוף החודש ולאחר מכן "פורצת" ומתחדשת שוב כך עם ישראל עתידים להתחדש. וכשם שהלבנה והשמש יתחברו יחד כמו נשואין של חתן וכלה כך עם ישראל יתאחדו עם הקב"ה בתכלית ההתאחדות בגאולה השלמה. (ראה/י העניין ברובליקה של "מה פתאום").

כעת נבין את מאמר התלמוד (סנהדרין מב, א) "כל המקדש לבנה בזמנה כאלו מקבל פני שכינה" ואת הסברו של המהרש"א על כך "...חידוש הלבנה הוא סימן לישראל שהם עתידים להתחדש כמותה...". עוד ישמע בהרי יודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול (או"ח סתכ"י ס"ב) "ולכן עושין שמחות וריקודין בקידוש החודש דוגמת שמחת נישואין".

במילים פשוטות: השמחה הגדולה בקידוש לבנה הבאה לידי ביטוי בריקודים היא על התחדשותנו בגאולה הקרובה בה נהיה מאוחדים ממש עם בורא עולם. על שמחה זו נאמר: "עוד ישמע בהרי יודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן (הקב"ה) וקול כלה..." (כנסת ישראל).

מה נשתנה דורנו מכל הדורות שהצטוו להזהר במצווה זו?

זה "תלוי במשיח עצמו"

ב"דבר מלכות" פ' נח קובע הרבי: "...שכשעושים חשבון צדק... לעבודה בעולם... ובאים למסקנה שאין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו צריך הדבר להתבטא בתוספת זהירות והידור בקידוש לבנה..." במילים המודגשות האלו: אין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו - הרבי שם את כל כובד המשקל התלוי במשיח צדקנו עצמו, הוא הרבי עצמו, במבצע "קידוש לבנה".

מה נשתנה מבצע זה מכל ה"מבצעים"?

בכל המבצעים אנו מכינים את העולם ובפרט את עמך ישראל להיות כלים לזמן הגאולה. שונה ומיוחד מבצע "קידוש לבנה". במבצע זה הרבי שליט"א מעורר אותנו, את העם, לתת חיים למלך המשיח עצמו. לתת כוח למלך המשיח עצמו. שהרי, כנ"ל, אומר הרבי: "... שקידוש לבנה היא מסקנה מתבקשת מעבודתו האישית של "משיח צדקנו עצמו".

"דוד מלך ישראל חי וקיים"

על ההכרזה שאומרים בקידוש-לבנה - "דוד מלך ישראל חי וקיים" - מסביר בעל התניא כי הכוונה היא בעיקר למלך המשיח, שהוא מזרע דוד המלך ונקרא על שמו. בתקופה שלפני הגאולה ממש, בה הוא נסתר ונעלם - אז נדרשת האמונה וההכרזה כי הוא חי וקיים והוא עומד להביא לכלול את הגאולה.

וזוהו בעצם הסיבה בה אנו צריכים להזהר במצווה זו. משום שהובטחנו בנבואת הרבי כי דורנו הוא דור הגאולה וכבר פסקו מאות רבנים בעידודו של הרבי שליט"א כי חל על הרבי מלובביץ עצמו הגדר של "בחזקת משיח". במצוות קידוש לבנה אנו מחזקים את כוחו של מלך המשיח הבא מזרעו ע"י ההכרזה "דוד מלך ישראל חי וקיים". בהכרזה זו אנו מחזקים את כוחו של הרבי שליט"א מלך המשיח, ומבקשים כי יתגלה ויביא לנו את הגאולה. מוסיף הרבי ומדגיש כי הכרזת: "חי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד" פועלת ומגלה את עצם מציאותו של משיח ומביאה להתגלותו בפועל תיכף ומיד ממש.

נוסח קידוש לבנה

כל הזכויות שמורות
לענייני הגאולה המובאים בזה
להרב חיים קידור שליט"א
רב קהילת חב"ד דומ"צ עמנואל

מוגש ע"י: מרכז חב"ד למושב צפון הנגב 052-8572770

שער הכולל הביא דברי אדה"ז:

מצווה מן המובחר לקדש הלבנה במוצאי שבת

על פי הקבלה אין לקדש הלבנה עד אחר ז' ימים למולד.
. ויש לקדש הלבנה בבגדים חשובים ונאים.

(הנשואים חוגרים גארטעל. כשמקדשה במוצאי יוה"כ ות"ב ראוי לדאוג שיהיו לו נעלים מכובדות)

וקודם הברכה יאמר:

הַלְלוּהָ, הֵלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם, הֵלְלוּהָ בְּמִרוֹמֵי: הֵלְלוּהָ בְּלִילֵי מַלְאָכָיו, הֵלְלוּהָ בְּלִילֵי צְבָאָיו: הֵלְלוּהָ שְׁמִשׁ וַיְרַח, הֵלְלוּהָ בְּלִילֵי בִּקְבֵי אוֹר: הֵלְלוּהָ שְׁמִי הַשָּׁמַיִם, וְהַפְּמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ, כִּי הוּא צָוָה וַיְבָרָא: וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם, חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר:

יֵאָשֶׁר רַגְלָיו וַיְבִיט בַּלְבָּנָה פַּעַם אַחַת קוֹדֵם הַבְּרָכָה וְכַשִּׁיתְחִיל לִבְרֹךְ לֹא יֵרָאֶה בַּה כָּלֵל

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ בָּל צְבָאָם, חֵק וַיִּזְמַן נָתַן לָהֶם שְׁלֹא יִשְׁנוּ אֶת תַּפְקִידָם, שְׁשִׁים וּשְׁמֹחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵם, פּוֹעֵל אֶמֶת, שְׁפַעְעֵלְתוֹ אֶמֶת, וְלִלְבָּנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטָרַת תַּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בְטָן, שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּמוֹתָהּ, וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ,

מִתְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים:

ידלג שלשה דילוגים ויאמר:

בְּרוּךְ עֲשֵׂךְ, בְּרוּךְ יוֹצְרֵךְ, בְּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ, בְּרוּךְ קוֹנֵךְ. בְּשֵׁם שְׂאֵנִי רִוְקָה בְּנִגְדֵךְ וַאֲנִי יָכוֹל לְגַוְעֵךְ בְּךָ, בְּךָ לֹא יוֹכְלוּ כָּל אוֹיְבֵי לְגַוְעֵךְ בִּי לְרַעָה. תַּפֵּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד בְּגִדְלֵךְ זֶרְעֵךְ יִדְמוּ בְּאֶבֶן. בְּאֶבֶן יִדְמוּ זֶרְעֵךְ בְּגִדְלֵךְ וּפְחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תַּפֵּל:

ככה יעשה ג' פעמים ידלג שלשה דילוגים ואומר מברוך עושך וכו'

ג"פ: בְּרוּךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיָּם:

ויאמר לחברו: שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם: וחברו משיבו: עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם: ג"פ

ג"פ: סָמָן טוֹב וּמִזֵּל טוֹב יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

ענייני גאולה ומשיח על נוסח הקידוש

קידוש לבנה - לא נקראת כאן ברכת הלבנה כפי שמופיע שמה בתלמוד, אלא קידוש לבנה מלשון קדושין לרמז למבואר במדרש כי עם ישראל בתקופת הגלות דומים ללבנה וגם מונים לה, הם דוגמת אשה שהתקדשה ועדיין מחכה לנישואין שיהיו בימות המשיח, אזי יתברכו ויאירו יותר מכל מאורות השמיים.

הללויה - זהו החלק הראשון ממזמור קמ"ח שבתהלים. מוזכר רק חלקו הראשון של המזמור. אחד הטעמים הוא [2]. מובא בשם המקובלים, שדווקא ע"י קטרוג הלבנה שהיא מצבא השמים, נפלו רפ"ח ניצוצות ומזה השתלשל עניין הירידה לגלות כדי לברר ולהעלות את הניצוצות. ולכן מסיים במילים "חוק נתן ולא יעבור" בגימטריא רפ"ח. וגם [3] גמטריא "דוד מלך חי וקיים" לרמז כי בביאת דוד מלכא משיחא - "לא יעבור" - כבר יתבררו אותם ניצוצות.

ברוך אתה - הברכה נפתחת בלשון נוכח: "ברוך אתה" ולכן המשך הנוסח היה צריך להיות: "בראת שחקים". והטעם לכך [4]. שכאשר אדם ניהג בלבר ברכה זו נדמה לו שהוא כבר קרוב לד' מאוד ולכן אומר "אתה" לשון נוכח. אך כאשר ממשיך להתבונן רואה הוא כי אין זה עדיין שלמות גלוי שכינתו יתברך ורואה שהוא עדיין רחוק מדבקות אמיתית בו יתברך שתהיה בגאולה העתידה.

בראת שחקים - [5] למה מתוך 7 שמות הרקיעים, מוזכר דווקא "שחקים", והרי הלבנה וצבא השמים מונחים ב"רקיע", ולא ב"שחקים"? אלא שסידור הנוסח [6] הוא ממזמור פ"ט בתהלים - "כיר יכון, עולם ועד בשחק נאמן סלה" המדבר על הבטחת ה' לחידוש מלכות בית דוד בגאולה העתידה.

שישים ושמיים - חידוש הלבנה שאנו רואים הינו סמל להתחדשות שתבוא לעם ישראל בזמן הגאולה כי כעת בזמן הגלות לא זכינו לעבודת ד' שלימה, להיות כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס - לעבוד את ד' ללא שום פניה. אמנם בזמן הגאולה כאשר יתקן עולם במלכות שדי יסיר כל האבן מקרבנו נגיע למדרגה זו ונזכה להיות כצבא השמיים אשר שישים ושמיים לעשות רצון קונם בלי לצפות לתשלום גמול כי כל מגמתם לפאר ולשבח ליוצר על שם כבוד מלכותו כי זה עצמו השכר הכי נעלה חלק עבודתם באהבה. [16]

2. קיצור השל"ה עניני קידוש לבנה ע' סד, כה"ח פלאג"י סימן לה.
3. מובא שערים דרוש קידוש לבנה ע' שיא וראה גם ספר טעמים סק"ט
4. עפ"י נועם אלימלך בפר' בחוקתי שביאר בדומה לזה בנוסח כל הברכות ע"ש
5. ראה ערוך השלחן, אשל אברהם בוטשאטש, ספר הברית מאמר ד' שני המאורות פ"ב, זרר הלבנה
6. מרגליות הים לסנהדרין מב' לחם רב ע' תשח בשם בעל ילקוט אליעזר

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

קול דודי הנה זה בא, מְדַלֵּג על הָהָרִים מְסַפֵּן על הַגְּבָעוֹת. דוֹמָה דודי לְצָבִי אוּ לְעֹפֶר הָאֵילִים, הנה זה עומד אחר בְּתֵלָנוּ, מוֹשְׁגִיחַ מִן הַחֲלֹנוֹת, מִצִּיץ מִן הַחֲרָבִים:

שִׁיר, לְמַעְלוֹת, אֲשֶׁא עֵינִי אֶל הַהָרִים, מֵאֵין יְבֹא עֲזָרִי עֲזָרִי מִעַם יְיָ עֲשֵׂה, שְׁמִים וְאָרֶץ:
אל יתֵּן לְמוֹט הַגָּלָךְ, אל יָנוּם שְׁמֶרְךָ:
הנה לא יָנוּם, וְלֹא יִישָׁן, שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
יְיָ שְׁמֶרְךָ, יְיָ צִלְךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכְּכָה, וַיְרַח בְּלִילָהּ:
יְיָ יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע:
יִשְׁמֹר, אֶת נַפְשְׁךָ:
יְיָ יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ, מִעֲשֵׂתָה וְעַד עוֹלָם:

הַלְלוּיָהּ, הִלְלוּ אֶל בְּקֻדְשׁוֹ, הִלְלוּהוּ בְּרָקִיעַ עֲזוֹ:
הִלְלוּהוּ בְּגִבוּרָתוֹ. הִלְלוּהוּ בְּרַב גְּדֻלּוֹ:
הִלְלוּהוּ בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הִלְלוּהוּ בְּגִבָּל וּכְנוֹר:
הִלְלוּהוּ בְּתַף וּמְחוּל, הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֹגֵב:
הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כֹּל הַנְּשָׁמָה תַּהַלֵּל יְהִי הִלְלוּיָהּ:

תָּנָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל, אֶלְמָלִי לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל אֲלֹא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שִׁבְשֻׁמִּים פַּעַם אַחַת בַּחֲדָשׁ דָּיִם.
אָמַר אַבְיִי: הַלֶּכֶךְ צָרִיךְ גִּימּוּרִינְהוּ מְעַמּוּד. מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דוֹדָהּ. וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵי לְמִלְאֵת פְּגִימַת הַלְבָנָה, וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מְעוּט, וַיְהִי אוֹר הַלְבָנָה בְּאוֹר הַחֲמָה וּבְאוֹר שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, בְּמֹו שְׁהִיְתָה קוֹדֶם מְעוּטָהּ, שְׁנֶאמַר וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים. וַיִּתְּקֵם בְּנוּ מִקְרָא שְׁתֹּתוֹב:
וּבְקִשׁוֹ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מִלְכָּם, אָמֵן

לְמַנְצַח בְּגִיגֶנֶת מְזֻמּוֹר שִׁיר:
יָאֵר פָּנָיו אֲתֵּנוּ סָלָה:
לְדַעַת בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ:
יְיָדוּךְ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךְ עַמִּים בְּלָם:
יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאַמִּים, בִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָ, וּלְאַמִּים בְּאָרֶץ תִּנְהַם סָלָה:
יְיָדוּךְ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךְ עַמִּים בְּלָם:
אָרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

עֲלִינוּ לְשִׁבְחַ לְאֲדוֹן הַכֹּל, לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שְׁלֹא עָשָׂנוּ בְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שְׁמָנוּ בְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה, שְׁלֹא שֶׁם חָלַקְנוּ בָּהֶם, וְגוּרְלָנוּ בְּכָל הַמוֹנָם.
שֶׁהֶם מִשְׁתַּחֲוִים לְהַבֵּל וְלָרִיק. וַאֲנַחְנוּ פוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים, לְפָנֵי מֶלֶךְ, מִלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקְּדוֹשׁ, בְּרוּךְ הוּא:
שֶׁהוּא נוֹטֶה שְׁמִים וַיּוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשֵׁב יָקָרוּ בְּשָׂמִים מְמַעַל, וּשְׂכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אָמֵת מִלְּפָנָיו, אָפָס זוּלָתוֹ, בְּתֹתוֹב בְּתוֹרָתוֹ:

ענייני גאולה ומשיח על נוסח הקידוש

כשם שאני רוקד כנגדך - בפשטות כוונת הפסוק על ריקוד מול הלבנה, אמנם יש שפירשוהו על שמחה וריקוד מול הקב"ה. וכוונת הפסוק לומר שכיום בגלל מיעוט הירח אשר נבע מחטא אדם הראשון, נתרבו הקליפות. ואף שאנו עובדים את ד' כדבעי בשמחה וריקוד איננו מסוגלים להשיג אמיתותו ועצמותו. אמנם לעתיד "ובלע ד' מוות לצח ולא יכנף עוד מורר ונגלה כבוד ד' וראו כל בשר" במהרה בימינו אכ"ר. [42]

ידלג שלשה דילוגים ויאמר : - שלוש רקידות אלו סימן [43]ששמחה הם על זמן העתיד בו תחזור כנסת ישראל להדבק בבעלה שהוא הקב"ה ואז תשתרר ההנהגה האלקית על הקליפות והמקרים הלא טובים [44] שלא יוכלו עוד להזיקנו. לכן אנו מרקדים, כפי שמצינו אצל הנוביאים כשרצו להחליט איזה תשועה בישראל שלא תשתנה בשום אופן עשו איזה פועל ממשי לאות על קיום הדבר ואומתו. [45]

דוד מלך ישראל חי וקיים - מלכות בית דוד נמשלה ללבנה ועתידה להתחדש כמותה. [48] ולעולם הבא מלכות בית דוד נקראת שלום, כמו שאומר הנביא ישעאי: [49] "למרבה המשרה ולשלום אין קץ". ועוד טעם [50] כיון שאין הקב"ה מבשר את ישראל שיהיו נגאלים אלא בשלום, כפי שאומר הנביא על משיח צדקנו [51] "משמיע שלום וגו' מבשר ישועה".

שלום עליכם - עוד טעם [52] מפני שמיעוט הירח והגלות שבאה בעקבותו נגרם בגלל היפך השלום, "אי אפשר לשני מלכים..."ובגלל זה כאשר אנו מתפללים לחידוש הירח -ולבוא הגאולה הקרובה אנו אומרים שלום עליכם שלא יוסיף להיות שום קטרוח ושנאה, אלא שלום.

סימן טוב ומזל טוב - שלמות אמיתית אליה יגיע עם ישראל עת יתוקן כפם מיעוט הירח משולה לשלמות בעת נישואין [58] שאז מתברך הזוג בסימן טוב ומזל טוב.

קול דודי הנה זה בא - פסוק זה מופיע בשיר השירים פרק ב ושם [59] אחר שהשביע הקב"ה את האומות לא [60] להכביד עול על ישראל גם אם כוונתם לדחוק את הקץ ולזרז את הגאולה ע"י שיכבדו צרות רבות ועי"ז יעוררו את ישראל לשלב בתשובה מודיע ד' יתברך שלא יעלה על דעתו שמבלי אין חפץ וחוסר רצון למהר גאולתונו אמר כן לאומות, חלילה וחס, כי הנה זה בא כאילו כבר בא - מוכן ומזומן לפניו לגאלנו כי קרובה ישועתו לבוא כפי שאמר משיח צדקינו בעצמו [61] על מועד ביאתו "היום אם בקולו תשמעו" וזהו "קול דודי" כאילו כבר נשמעו קול צעדי דודי והוא בא חיש מהר כמי שמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות למהר ביאתו, כי הגאולה כבר מוכנה [62] וגם דודי אומות דודי רמז לדויד מלכא משיחא יבוא ויגאלנו מהרה [63]

- לחם רבי ע תשיב קצד
- עפ"י דרכי משה בסימן תכ"ו, כן במסכת סופרים ובראשונים מטונים דילוגים אלו רקידות.
- כ"כ בדבור שלום ששלשה דילוגים נגד שלוש פגעי הזמן מקרה ארצי מקרה שמימי מקרה אנושי עי"ש ואפשר
- לומר שזהו נגד שלש קליפות הטמאות
- שם ושילבנו בפנים בין שני הפרושים
- במדבר רבה יא
- ישעי ח
- שם ויקרא רבה ה
- ישעי נב
- אליה רבה סק"ד ובספר המטעמים ערך קידוש לבנה סק"ח וסקי"ב ולפ"ז מילת עליכם קאי גם על שמש וירח
- שמות רבה פ'
- אלשיך על ש"ש ב פסוק ח
- כתב בשושנת העמקים על הפסוק הקודם לפסוק אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתתפכן , יא
- גאולה באה משתי סיבות או מרוב חפציו לאהבה את ד' או מרוב צרות תעורור ונשוב ולזה השביעי את האומות לא לפעול בדרך זו
- סנהדרין צ"ח, א
- מצודת דוד ש"ש פב פסוק ח
- סידור ה"ו הריץ ש"צ

וַיַּדַּעַת הַיּוֹם וְהַשְׁבֹּת אֶל לְבָבְךָ, כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׂמִים מְמַעַל, וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד:

ועל כן נִקְנֶה-לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ, לְרֹאוֹת מַהֲרָה בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ, לְהַעֲבִיר גְּדוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים בָּרוֹת יַפְרֹתוֹ, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי, וְכַל-בְּגֵי בָשָׂר יִקְרָאוּ בְּשִׁמְךָ, לְהַפְנוֹת אֱלִיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיַּדַּעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי-לָךְ תִּכְרַע כָּל-בָּרֶךְ, תִּשָּׁבַע כָּל לִשׁוֹ. לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיַּפְלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יָקָר יִתְּנוּ, וַיִּקְבְּלוּ כָּלָם עֲלֵיהֶם אֶת עַל מַלְכוּתְךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מַהֲרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלָךְ הִיא, וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּבָבּוֹד, בְּתֹתוֹב בְּתוֹרָתְךָ:
ה' יְמַלֵּךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
וְנֶאמַר:
וְהִיָּה ה' לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד

קדיש יתום

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא:
בְּעֻלְמָא דִּי בְּרָא בְּרַעוּתָהּ וַיְמַלֵּךְ מַלְכוּתָהּ, וַיַּצְמַח בְּרַקְנָהּ וַיַּקְרַב מְשִׁיחָהּ:
בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִי' דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעֻלְא וּבְזִמּוֹן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלָם וְלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, יִתְבָּרַךְ, וַיִּשְׁתַּבַּח, וַיִּתְפָּאֵר, וַיִּתְרוֹמֵם, וַיִּתְנַשֵּׂא, וַיִּתְהַדָּר, וַיִּתְעַלֶּה, וַיִּתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא :לְעָלָא מִן כָּל בְּרַבְתָּא וְשִׁירְתָּא, תִּשְׁבַּחְתָּא וְנִחְמַתָּא, דְּאִמְיָכוֹ בְּעֻלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁלָמָה רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלֹם בְּמִרְמּוֹיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

וינער שולי הטלית קטן :

ומהטעמים לכך כי אף שבזמן הזה לילה לאו זמן ציצית הוא כמו שכתוב "וראיתם אותו", אמנם לעתיד לבוא כאשר יתוקן מיעוט הלבנה ויהי אור הלבנה כאור החמה, לילה כיום יאיר, אז גם בלילה יתחייבו בציצית .

נוהגים לרקוד ולזמר אחר קידוש לבנה כי לבנה המתחדשת היא דוגמת כנסת ישראל שתחזור להתדבק בבעלה לכן עושים שמחות וריקודים דוגמת שמחת נישואין

הלכות ומנהגים

***** ימתין שיוכל לקדש לבנה במנין. אם יש לו ילדים שיוּדעים לקרוא את הנוסח יביא לקידוש לבנה.
לכתחילה ראוי לקדש את הלבנה ברחובה של עיר ולא בחצר, אך יודא שהמקום שעומד שם צנוע, שלא יראה ערוה וגם שיהיה נקי ללא ריח רע. לא יעמוד תחת גגון או ענפי אילן .

***** ימתין שתיראה בבהירות ללא שום ענן . כל זמן קידוש לבנה יעמוד במקום שיכול לראותה. יישר רגליו כמו בתפילת העמידה ולא ישען על כלום ולא יעמוד בחצר, אך יודא שהמקום שעומד שם צנוע, שלא יראה ערוה וגם שיהיה נקי ללא ריח רע. לא יעמוד תחת גגון או ענפי אילן .

***** משתדלים שיהיו לפחות עשרה בעת קידוש הלבנה. והרבי שליט"א עורר לעשות זאת ברוב עם, בשירה ובזימרה ובריקודים. אם אין עשרה, ראוי לקדש עכ"פ בשלושה ואם אין שלושה ג"כ מקדשים.

***** המנהג אצל הרבי לקדש הלבנה מיד אחר ערבית של מוצאי יוה"כ פ' [ותשעה באב] אע"פ שלא טעמו והציבור לא החליף לנעליים טובות [הר"י נכנס לחדרו והחליף נעליים]. הרבי קידש כשהוא לבוש בקיטל וטלית על כתפיו [אבל לא על הראש] במוצאי יוה"כ פ'.

***** לכתחילה מקדשים את הלבנה במקום פתוח ולא תחת גג, אך בשעת הדחק - או אדם חולה - אפשר לקדש תחת גג. וכן אם [אין מקום נקי או] שחושש מנכרים [או שלא הצליח לראות הלבנה עד שטס במטוס ומשם רואה את הלבנה].

***** צריך לראות את הלבנה כשהיא מאירה ולא באמצעות מראה. ואם יש עננים כבדים, כך שאין הלבנה נראית או שאין אפשרות להשתמש לאורה, אין לקדשה. אבל אם יש עננים קלושים שהלבנה מאירה דרכם וניתן להשתמש לאורה, מקדשים. ואם התחיל לברך ונתכסתה בעננים - יגמור הברכה, אבל לכתחילה לא יברך אלא אם נראה לו שהלבנה תאיר במשך כל הברכה. וכן אין לקדשה בבין השמשות כשיש עדיין אור יום ואין נהנים מאור הלבנה.

ענייני גאולה ומשיח על נוסח הקידוש

שיר למעלות - מזמור קכא בתהילים מדבר על ציפייטנו לגאולה השלמה. וכך אמרו חז"ל: מהיכן הוא בא? - דרך ההרים. כמו שאמר הנביא ישעי' [68] "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר". וכן אומר עליו זכרי הנביא [69] "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים", אותה שעה ישראל מסתכלים ואומרים אשׁא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, עזרי מעם ד' עושה שמיים וארץ וגו'.

הללוהו בתקע שופר - בגאולה הקרובה יבנה המקדש ואזי שוב תתחדש שירת ונגינת הלויים שהיו מנגינים בעת הקרבת הקרבן, לעורר אהבת ד' ודבקותו. ולכן [77] מנה כאן כל הכלים [78] שהיו בידי הלויים בשרתם .

מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר - פסוק זה מקורו בשיר השירים וביאורו, שישראל העולים ממדבר העמים - מגלות ושמוּן רוחני. מכה עצמה ומתאוננות [82] על איחור ביאת דודה הוא משיח צדקנו. ובתרגום מפרש פסוק זה על עלית המתים מקבריהם והתחדשותו של עם ישראל עד שיתרפקו ויתפנקו מגלוי אהבת ד' עליהם .

ויהי רצון... למלאת פגימת הלבנה - אחר שאמרנו על הפסוקים הללו המדברים על תיקון העולם, ביאת משיח, ותחיית המתים. אומרים יהי רצון וכי, שזה בקשה וזעקה ברורה לסיים את הגלות האחרונה ומיעוט הירח הקשור עמה ואז יבולע המוות לצח ונגיע לגאולה האמיתית והשלמה.

לְמַנְצַח בְּגִיגֶנֶת -
מזמור זה מדבר [83] על ימות המשיח שאז יתקיימו שני הענינים אן שפע ברכות טובות לישראל "אלקים יחנו וערבנו וגו" [ב] יתקדש שמו יתברך בעולם בכל גוים ישועתך . משום כך מתחיל מזמור זה "מזמור, שיר" - להורות על ב' ענינים אלו, "מזמור", על [84] שיתקדש שמו בעולם ו"שיר", על שפע הטוב ב יתברכו ישראל. ואף שכונות הבריאה היא בשביל ישראל הקדים מילת מזמור למילת שיר מפני [85] ששלמות שפע זה המגיע לישראל יומשך רק ע"י שתחילה יתבררו כל הניצוצות.

עלינו לשבח -
תפילה זו הנאמרת בסיום כל תפילות החולוהשבתות, אינה נמצאת שם לא בסידורו של רב עמרם גאון, לא בנוסח הרמב"ם ולאבסידורים קדמונים אחרים ועיקר מקומה בסדר מלכיות שבראש השנה . בעוד חלקההראשון מבטלי את הניגוד המוחלט בינינו, עבדי ה', ובין איוי הארצות, עובדי עבודה זרה, ומביע תודתנו העמוקה כלפי ה' שלא שם חלקנו כהם. הרי החלק השני מדגיש את אמונתנו בעתיד, שבו נמצאו כל יושבי תבל את הדרך אל הבורא ויכירו גם הם את שמו הגדול והקדוש, בדומה לכונתנו [92] באמירת "שמע ישראל" שד' לא ישאר רק אלקינו הנודע לעם ישראל במתן תורה אלא יהי ד' אחד ויחיד גם בין הגוים. כן מבקשים אנו גם בתפילת עלינו. [93] וכעין אות "ע" ואות "ד" רבתי ב - " שמע ישראל", כך גם תפילת עלינו המתחילה באות "ע" ומסתיימת באות "ד" הינה עדות ברורה על אחדותו יתברך בעולם כולו. זהו גם הטעם לאמירתה בנוסח קידוש לבנה שהוא בטיוי ציפייטנו לזמן בו תיכון מלכות ד' לעולם [94] . במשך הדורות התפשטה תפילה זו וחדרה לסיומה של כלתפילה מסדר יומו של היהודי.

^[1] פרק נב

^[2] י"ד,

^[3] תהלות ד' לבעל מדרש תלפיות

^[4] ראה מנחות שפירש צלצלי שמע הם מצלילים וצלצלי תרועה הם החצוצרות

^[5] כן פירש ספורנו שה"ש ח פסוק ה

^[6] 83. וממות אל אלשיך

^[7] זהו לפי פירושו של אדה"ז סידור עם דא"ח רע, ד ודרך החסידות אמנם ע"פ אלשיך ודרך הדרוש זה להיפך עיין תהילות מנחם למזמור זה באריכות.

^[8] 85. יהל אור עי רכו

^[9] 92. רש"י עה"פ

^[10] 93. עפ"י סדר היום

^[11] 94. רוח חיים פלאגי סימן תכ"ו